

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)

Számja mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai székkel: egy hónapra 60 kr.

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztőségi órák:

délutáni 10 óráig délután 8 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztőségi telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 388.

Esti Hírlap

Budapest, augusztus 24.

A Budapestre érkezett osztrák miniszterek ma tizenegy óraker megkezdték a magyar miniszterekkel a tárgyalásokat.

«Előbb katolikusnak kell lenni, azután magyarnak». A katolikus nagygyűlésen ezt hangoztatta ma Zichy Nándor gróf.

Párisban tegnap nyolc ember halt meg napszúrás következtében.

Az osztrák fegyvergyár szennyeése.

Ha osztrák szomszédainkkal szemben a «szegyet szegyet» keresztényiellen állapontjára akarnánk helyezkedni, újra alkalmunk lenne kárörömmel átpillantani a Lajthán és kajánul nevelni az osztrákok baján — amint ők azt velünk szemben tenni szokták.

Valóban lehetetlenség bizonyos fátumszerűséget nem látni azokban az egymást érő csapásokban, melyek az osztrák földet következőket igazságszággal ugyanazon fegyverekkel sújtják, melyeket ők ellenünk fordítani ezerszer iparkodtak.

Nem szólunk ezuttal ama csodálatos Istenitéletről, hogy ők, a gögösek, a feltételeket diktálók, a vállveregetők ma eljöttek Budapestre hozzánk: békét, kimélelet, méltányosságot könyörögni. Azt a jelentős mementót sem akarjuk emlegetni, hogy a derék osztrák-németek, kiknek kezei állandóan a mi szabadságunk, a mi alkotmányos jogaink után nyuláltak, most saját szabadság- és alkotmányjogaikat kénytelenek a kiméletlen erőszakosságban őket is felülmáló szlávok ellen védelmezni.

De alkalmunk van itt rámutatni arra az érzékeny ripsztra, melylyel az igazságos végzet az osztrákokat sújtotta azért a gyakori henczegésért, gyűlölködésért és levezésért, amit kereskedelmi és ipari téren szokott az osztrák börzevilág a szerényen fejlődő magyar gazdasággal éreztetni.

Hányszor vetették szemünkre hazugul kereskedelmünk és iparunk

megbízhatatlanságát, hányszor okoztak jelentékeny károkat a magyar piacoknak azzal, hogy egyes vállalatok kedvezőtlen viszonyaiból az egész magyar gazdasági világ fejlettségére és erőtelenségre voltak le szemérmellen szövetkezéseket.

Most elérte őket a nemezis. Egyike a leghatalmasabb, legelőkelőbb osztrák ipari vállalatoknak oly súlyos és végzetes válságba keveredett, mely nemcsak hogy óriási anyagi veszteségeket okoz az osztrák pénzügyvilágnak, hanem a vállalat vezetőit, tekintélyes mérvadó kereskedelmi vezérfiakat közeli érintkezésbe hoz a büntető törvénykönyv végrehajtóival.

A steiri fegyvergyár krachjáról beszélünk. Ez a vállalat csak kevéssel ezelőtt milliókkal emelte amúgy is impozáns alapítóját; el volt halmozva rendelésekkel, a részvényeseknek mesés osztalékokat juttatott és mindenütt vezetett, — amíg most egyszerre kiderült, hogy az egész díszesség svindli és mérlegszédelgéseken, részvényes-beccsapásokon, üzleti humbugon alapszik.

A vállalat viselt dolgairól skandalózus részleteket hallani. Azt mondják, hogy a gyár mindenféle munkákat az előállítási áron alul vállalt el, csak hogy más tisztességes vállalatokat elnyomjon és alapítóját forgassa. Emlegetik példának okáért, hogy *Hollandiát* a steiri gyár olyan áron látta el fegyverekkel, hogy a felfegyverkezés terhét nem annak az országnak adózó polgárai, hanem a gyár részvényesei viselték. A roppant veszteségeket persze mérleghamisításokkal leplezték.

Egyszerre aztán összeomlottak az impozáns kulisszafalak, az igazgatót elcsapták, a részvényes érteke felére esett, — tegnap pedig — mint a *Magyar Hírlap* jelenti, — a vizsgálóbíró is jónak látta beleavatkozni a szégyenletes afférbe.

Ime, a híres osztrák kereskedelmi megbízhatóság és pénzügyi érettség! Most beszéljenek azok az urak odaát, akik ránk szoktak támadni, mikor valami apró-cseprő bankocská financiaiális zavarokkal küzd. Hogy szitkozódnak olyankor, hogy hánytorgatják a szemünkre, meny-

nyire megkárosítja a magyar üzleti élet fejletlensége az osztrák pénzügyvilágot, mely idehozza a pénzét.

Történt-e nálunk valaha ily példátlan gründolási botrány? — Bizony nem, de szerencsénk is, hogy nem, mert különben már rég kivájták volna a szemünket, a lajtántuli hársziák, rég tönkretették volna financiaiális hírnevünket a külföld előtt — örökre.

Most persze, hogy maguk csempentek bele abba a szurokba, melylyel minket szeretnek időnként nyaköröntögetni, — hallgatnak és a balvégzetet okolják.

Őszintén megvalljuk, nehezünkre esik a kárörömet és gonykacajt visszafojtani és tán nem is volnánk képesek erre az önmegtartóztatásra, ha az osztrák fegyvergyár botrányai a mi pénzügyi világunkat is nem sújtják érzékenyen.

Igy inkább megelégszünk annak a tanulságnak a levonásával, hogy a végén tán mégis meg fogjuk érni, hogy az osztrákoktól nyugtunk lesz, amit nem az ő becsületességüknek, nem is a mi erélyünknek fogunk köszönhetni, hanem annak, hogy a sors már egyszer a mi pártunkra állt és mindig ott hántja az esz rakot ahol az rajtuk próbál sebet ejteni.

A steiri fegyvergyár derutjából újra megtanulhatjuk az osztrákok, hogy nemcsak minket, de mindenkit, — még őket is, — érheti baleset.

Budapest, augusztus 24.

× **Miniszeri tanácskozások.** Az osztrák és magyar kormány között az ischli fejedelmi audienciák alkalmával elhatározott tanácskozások ma délelőtt kezdődtek meg Budapesten.

A főhivatalos Bud. Tud. a következőket jelenti: *Thun* gróf miniszterelnök, *Kaizl* dr. pénzügyminiszter és *Baernreither* kereskedelmi miniszter ma reggel Bécsből Budapestre érkeztek s ma délelőtt tizenegy óraker a magyar minisztere nőki palotába mentek, ahol *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök, *Ludás* László pénzügyminiszter, *Dániel* Ernő báró kereskedelmi és *Daranyi* Ignác fődmivélsügyi miniszterekkel megkezdtek a tárgyalásokat a kiegyezés ügyében követendő módus procedendi tárgyában.

+ **A gyermekek vallásának bejegyzése az anyakönyvbe.** A belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi s az igazságügyi miniszterekkel egy-értelműen megállapított ki, amely szerint a gyermek vallásának mi alapon történt bejegyzése a születési anyakönyvben a meg-

jegyzésekre szánt helyen, illetőleg az anyakönyvi lap szélén történt bejegyzéseknél közvetlenül a vallás bejegyzése után mindenkor kitüntetessék. Így például: «A gyermek vallását az anya állapította meg.» «A gyermek vallását X. Y., ki a gyermeket felfogadta, állapította meg.» «A gyermek vallása a lelencházat fenntartó hitfelekezet vallása szerint jegyeztetett be.» «A gyermek vallása a találás helyén többségben levő hitfelekezet vallása szerint jegyeztetett be.»

A katolikus liga.

(Az *Esti Hírlap* tudósítójától.)

— Második nap. —

A katolikus körök országos nagygyűlése ma délelőtt 10 óraker folytatta tanácskozásait. A gyűlést, mint tegnap, úgy ma is szent mise előzte meg a belvárosi plébániatemplomban.

Mise után párosan vonultak fel a nagygyűlés tagjai a fővárosi katolikus kör molnár-utcai palotájába. A diszter m két oldalán elvonuló folyosón a gyűlés megkezdéséig élénk társalgás és vita folyt a tagok között. A tárgyat Esterházy Miklós Mórizer gróf tegnapi néppárti adója képezte, amelynek a tagok közül igen sok ellenző akadt. Nagy rezzenzást keltett, hogy a nagygyűlésen egyetlen egy főpap sem jelent meg. *Schlauch* bíboros kilátába helyezte, hogy a gyűlésen Budapesten vesz részt, ekkor azonban még nem tudta, hogy a tanácskozásokat Esterházy Miklós Mórizer gróf fogja vezetni és így Nagyvárad tudós püspökét ismét csak Esterházy Miklós Mórizer gróf riasztotta vissza, éppen úgy, mint azt a Szent István-társulat ez idei nagygyűlése alkalmából tette.

Esterházy Miklós Mórizer gróf elnök posztban 10 óraker lépett a terembe, *Zichy* Janos gróf és *Pintér* Kálmán, a budapesti katolikus körügynök alelnöke kíséretében. Az elnöki emelvényen kivülök még *Karner* Károly apátpébános és *Gyarky* Ödön dr. titkár foglalt helyet.

Az első padsorban állottak a gyűlés vezérei: *Zichy* Nándor gróf, és *Zichy* Mórizer gróf, továbbá *Major* Ferencz, *Hunyady* Imre gróf, *Baththyány* Irván gróf, *Mócsy* Antal, *Palásti* László nagyvárad kanonok és *Várossy* Gyula orsz. képviselő.

Enök a gyűlést megnyitva, felolvastatta *Hornig* báró veszprémi püspök levelét, amelyben távolmaradását menti ki és a gyűlésnek püspöki áldását küldi.

Mócsy Antal orsz. képviselő, mint a szervezőszedő küldöttség elnöke a választás eredményéről tesz jelentést. E szerint 124 szavazatot adtak be és így a hivatalos lista abszolút többséggel változatlanul ment keresztül.

Megválasztottak tehát:

Alelnökök: Apponyi Géza gróf, a pécsi kath. kör. elnöke, *Beidl* Alajos, a görög

==== Naponkint 50 koronás értéket sorsolunk ki, szombatonkint 200 koronásat. Az összes egy hetilapszámok, akár megnyerték az 50 koronás értéket, akár nem, tovább játszanak a 200 koronára. ====

kath. kör elnöke, Boronics Tibor dr., a kalocsai kör elnöke, Gerliczy Ferencz báró, a nagyváradai kath. kör elnöke.

Jegyzők: Közeghy József dr. Veszprém, Tóth József dr. Szombathely.

Igazgató-tanácsosok: Andeste József Kakas, Aradi Kálmán Szentés, Autunovics József dr. Szabadka, Barcza Gábor Rácz-Almás, Bajzák István Duna-Adony, Bathó János Jászberény, Botka Jenő Pápa, Csávozszy József Vác, Csillag Gyula dr. Budapest, Darányi Ferencz dr. Pécs, Daróczy Tamás Paks, Eredics Ferencz Szombathely, Farnszek Dezső dr. Bács-Topolya, Ponyó Pál O-Becse, Frúhwirth Jenő dr. Tamási, Gáspár Ferencz Muraszombat, Gremperger István Székesfehérvár, Hainiss Dezső Czegléd, Hets Odón Budapest, Horváth Alajos Budapest, Hojszák Imre Vág-Sellye, Hunyady Imre gróf Kéthely, Hummer Nándor Budapest, Ja-kovics Ferencz Szatmár, Juriss Mihály Privigye, Kalocsay Alán Székesfehérvár, Kanócz István Budapest, Kemény Géza Kecskemét, Király János Abony, Kirner Károly Budapest, Kisfaludy A. Béla dr. Budapest, Kontur László Tura, Lakner László Léva, Léva Mihály Újszász, Lippay Imre Bács-Topolya, Mamuzsich Mátyás Szabadka, Mattyasóvszky Lajos lovag Esztergom, Mihályfi Akos dr. Budapest, Mócsy Antal Kalocsa, Nehrebeczky György lovag Ungvár, Németh Antal Igal, Palotay László Nagyvárad, Pelczner Mihály Tarnok, Perényi Imre Hatvan, Perényi Antal Veszprém, Prónay Dezső Bártfa, Rakovszky István Rózsahegy, Schefcsik István id. Szolnok, Stegmüller Károly dr. Szombathely, Steinberger Ferencz dr. Szatmár, Streicher József Paks, Szabady József dr. Székesfehérvár, Tálos István dr. Sopron, Tóth Károly dr. Úrmény, Vay Kázmér Budapest, Viczmányi Odón Homonna, Walter Gyula dr. Esztergom. ifj. Zichy János gróf Budapest, Zichy Nándor gróf Budapest, Zichy Vlademir gróf Várpalota.

Ezután **Palotai** László nagyváradai kanonok értekezett a katolikus egyesületekről és a **katolikus hitéletéről**.

Bármerre tekintünk — ugymond — mindenfelé a vallásosság csökkenését látjuk. Ma már úgy vagyunk, hogy a legtöbbben szégyeljük katolikus voltunkat. A gyermek nem lát buzdítást szülei példáján, a szülő mit sem törődik saját vallásával és így a gyermek vallásos nevelésére sem fektet súlyt. A vallás óra az egyház, ennél kelet kezdődni a tiszteletnek.

A katolikus körökre áttérve, kiemeli, hogy ezek a körök nem azért alakultak, hogy ott kártyázzanak, olvasanak, mulatságokat rendezzenek, hanem kizáróan azért, hogy ott a katolikus tiszteletet ápolják.

A tetszéssel fogadott értekezés befejezésével ifj. **Zichy** János gróf lépett az előadó asztalhoz. Előadásának tárgya: **A katolikus egyesületek és a szociálizmus.**

Ifj. **Zichy** János gróf előadásából a következőket emeljük ki:

A szociálizmus ellenszerének megtalálása — ugymond — képezi ennek a kornak fővágyát. A szociálizmus orvosszere magában a társadalomban van. A társadalom teremtsen rendíthetetlen erkölcsi alapot. Csupán a keresztény vallás az, amely a társadalomnak ezt a rendíthetetlen erkölcsi alapját megteremtheti. Ma a **protestantizmus csak az anyagi dolgoknak képezi alapját**, utat nyitott a vallási anarchizmusnak.

Ha mindenki, a katolizmust valáná hitűl, abban az esetben soha sem keletkezett volna az anarchizmus és a szociálizmus.

Csak a katolikus világnézetben vannak meg a társadalom fentartásának garanciái. Az egyház befolyása csak a lélekre hat és így módot kell találni, hogy az egyház közvetlenebb befolyást is nyerjen az emberiségre. Ezért szükséges elsősorban is az egyesületi élet fejlesztése, egészen más irányban mint ezt a szociálisták tették. A szociálisták egyesületeiben az izgatás dominál, a katolikus körök azért alakultak, hogy ott a tagok egymást felvilágosítsák és hitéletüket fejlesszék. Ezeknek a köröknek, ha céljukat betöltik, nagy és magasztos a hivatásuk, gyógyíthatják a társadalom testén támadt fekélyeket.

Ezután a **katolikus körök szervezésének** ismertetésére tér át. Szükségesnek látja, ha minél több ilyen kör és fogyasztási szövetség alakul.

Az állam anyagi rendszabályokkal törekszik a szociálizmust ellensúlyozni, mi katolikusok a társadalmi akcióra fektessük a súlyt és mutassuk meg, hogy a katolizmusban mily óriási az erkölcsi tőke és mennyire képes, ha egymást támogatva összetart. Csak így orvosolhatjuk a társadalmi bajokat, mert a társadalmi probléma nem megoldható. A megoldás a katolizmusban van és mi megteszszük kötelességünket, még akkor is, ha félre tolnak.

Erre a beszédre felhangzott éljenzés csillapultával a gyűlés elhatározta, hogy ifj. **Zichy** János értekezését kinyomatja.

A napirend 4-ik pontja **Mócsy** Antal orsz. képviselő előadása volt a katolikus egy-ületekről és a katolikus nevelésről.

Beszédében a katolikus egyesületek szükségességét és a nevelésnek katolikus alapokon való fejlesztését fejtegette. Megtámadta a **Pazmanenomot**, mint a katolikusok főiskoláját, ahol az ugynevezett tanszabadság czégre alatt szabadon gyakorolhatják a katolikus felekezeti intézményeket. (Gyalázat hangzott mindenfelől).

Olyan emberek mint **Kármán**, **Balogi**, **Alexander**, akik a kereszténység bevallott ellenségei, olyan iskolában tartanak előadásokat, ahová a katolikus ifjuság is ejár.

Áttér azután a zsidóság szaporodására az iskolákban és nagy páthosszal azt jósolja, hogy ezek nemsokára a katolikusokat és protestánsokat ki fogják szorítani.

Végül arra buzdítja a jelenvoitakat, hogy családjukat katolikus szellemben neveljék és indítványozza, hogy **Bubics** Zsigmond kassai pü-pököt üdvözöljék legutóbbi bátor hangu pásztorleveléért.

Eszterházy gróf elnök emelkedett fel azután:

Mielőtt innen távoznánk — ugymond — forduljunk ahhoz a férfuhoz, aki bennünket a harcban éveken keresztül vezetett, forduljunk **Zichy** Nándor gróf ő nagyméltóságához és kérjük fel, hogy ő tartsa meg ezt a gyűlést záró beszédet.

Erre **Zichy** Nándor gróf éljenzés közepette az elnöki emelvényre állt. Az egész gyülekezet állva hallgatta meg következő beszédét:

Tisztelt Uraim!

Köszöni az elnöknek és a gyülekezetnek, hogy alkalmat adott neki arra, hogy itt ebben a körben, amely lelkehez legközelebb áll, szót emelhessem.

A hazát csak a katolikus vallás boldogíthatja és bennünket is csak ez üdvözíthet. Ezért igyekeznünk kell ebben a körben, hogy **katolikusabbak-nál katolikusabbakká váljunk**, mert csak így teremthetjük meg a katolikus társadalmat. Ki kell állnunk a küzd-terre.

Én nem csinállok politikát a katolikus hitélet terén, én a vallást és a hazát szolgálom.

Nem szabad visszaretennünk az igazságot kimondani, hogy ezek a vallás igazságai. Nem szabad azzal törődnünk, ha ezt politikának bélyegzik.

Nagy hiba az, amikor azt valljuk, hogy előbb magyarok vagyunk és csak azután katolikusok. Ez végzetes tévedés: **Először vagyunk katolikusok és csak azután magyarok.**

Csak az teljesítheti jól a haza iránti kötelességét, aki jó katolikus, az isten tartsa meg a királyunkat és a pápát.

Zichy Nándor beszéde után harsány éljenzés hangzott fel és mindenki a szónok üdvözlésére sietett.

Boronics Tibor köszönetet mond a katolikus körnek vendégszeretetéért, amire **Kirner** apátplébános válaszolt röviden.

Ezzel a gyűlés délután egy óraker véget ért:

Délután 1 óra után **bankett** volt a katolikus kör helyiségében, amelyen két hivatalos fellőszöntőt mondtak, az elsőt a pápára, a másodikát a királyra.

Elnözés a pánszlávoknak!

— A bányakerületi evangélikus gyűlés. —
(Az *Esti Hírlap* tudósítójától.)

— Második nap. —

A bányakerületi ág. ev. egyházkerület ma délelőtt 9 óraker folytatta közgyűlését. Elnökök **Fabinyi** Teofil fő-gondnokok és **Sárkány** Sámuel püspök voltak.

A közgyűlésen megválasztották az egyetemes gyűlésre a kerület képviselőit.

Ezután a turóci egyházmegye kérvényének tárgyalása került sorra. Előadója **Zsigmond** Jenő dr. volt, ki elmondta a kérvény tartalmát, amely azt kívánja, hogy a turóci egyházmegye helyettes esperesét és helyettes felügyelőjét fozszák meg állásuktól, mert vannak törvényesen megválasztott tisztviselőik. Ezek azonban vonatodtak eleget tenni az új beosztásnak, ezért kellett helyet-esekről gondoskodni. A jogügyi bizottságot javasolja a kérvénnyel szemben, hogy miután egy év múlva a teljes tisztújítás ugyis meg lesz, tartsák meg egyelőre az eddigi állapotokat, s a kérvény utasítások el.

Ez a javaslat élénk vitára adott alkalmat, felszóltak ellene különösen **Vanovics**, **Hallassa** és **Morhács**, a turóci egyházmegye kiküldöttei.

Szeberényi Lajos csabai lelkész a törvénytelen állapot megszüntetését kívánta.

Klímó Mihály a turóci egyházmegye helyettesített főesperese azt vitatja, hogy mintán **Dula** Máté, a turóci egyházmegye másodfelügyelője az egyházi bíróság által fegyelmiileg 105 fnt pénzbírságra ítéltetett, azért **Dula** Máté nem vehet részt az egyházmegye vezetésében.

Elnök felszólalása után kiderült, hogy az a 105 fnt nem pénzbírság hanem csak vizsgálati költség.

Králik Lajos és **Veress** József, az egyház békéjének megvédése érdekében bírálják el a dolgot és óhájjak, hogy a törvény világos rendelkezésének szeressen a közgyűlés érvényt. **Veress** József teljesen meg van nyugtatva a felől, hogy a turóciak megtérése őszinte, azért kívánja, hogy azokkal szemben, ne mint lázadókkal, hanem mint testvérekkel bánjon el a közgyűlés, azt indítványozza tehát ő is, hogy a turóciak kérelme teljesíthessék.

Zsilinszky Mihály államtitkár kéri a törvényes állapot azonnali helyéállítást. S ha majd felmerülnek nemzetellenes tettek, majd az egyházkerület módját ejti, hogy megtorolja ezeket.

Elnök szól azután a turóci kerület volt felügyelőjéről, **Mudronyól** és az akkori esperesről, kik a bányakerületbe nem akartak beolvadni. Fegyelmi eljárást indítottak, **Mudronyó** állásától megfosztotta a fegyelmi eljárás s a 74 éves **Horváth** József esperes pedig lemondott. A választás elleni panaszokat a zsinati törvények szerint a bíróság elé kell terelni. **Dula** Máté az ő cselekményeiért okvetlen el lett marasztalva, mert a költségek megtérítésére elítéltek. De az ítélet nem olyan, mely őt egyháziilag alkalmatlanná tenné az állására. **Lauko** Károly azon bíróság egyik tagja, mely **Dulát** elmarasztalta, kijelenti, hogy a feddés a legcsekélyebb büntetés volt **Dulára**, arról nem szól, hogy alkalmas-e ezután is eddigi állására, de kérdés, hogy a marasztalt költségeket megtérítette-e, mert ennek meg nem történte engedetlenségnek tekintethető?

Elnök kérdi, hogy elfogadjá-e a közgyűlés a jogügyi bizottság azon előterjesztését, hogy a közeli tisztújítás miatt maradjanak meg állásukban a helyettesek, vagy a turóciak kérelmének adatik-e hely?

A közgyűlés többsége elveti a jogügyi bizottság előterjesztését.

Elnök erre kijelenti, hogy ennek a határozatnak az eredménye az, hogy a helyettes felügyelőség átadja a hivatalt az alesperesnek. Kéri ezenkívül, hogy a lelépő helyetteseknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a működésükért, ami meg is történt.

Králik János a jogügyi bizottság előadója ezután a másik turóci ügy-

rőf beszélt. Ez egy egyházi törvényszéki ülésről szólt, melynek tagjai felesküdvem voltak, s így az egyházi helyettes elnökök eskü hiányában nem elnökölhettek, s a törvényszéki ülés eredménytelenül feloszlott. Ezt felterjesztették a püspöknek s kérték ennek az állapotnak a megváltoztatását, hogy az egyházi törvényszék összeülhessen. Kéri, tehát a közgyűlést, mondja ki, hogy bármely állás helyettesítésénél is letélessék az eskü. Ezzel kapcsolatban előadta azt is, hogy az ügyész panaszt tett az ellen, hogy a törvényszékhez a püspök nem őt nevezte ki tisztü ügyésznek. Ez a püspök dolga.

Vanovics tisztü ügyész erre reflektál az előadó beszédére; nem azért tett ő panaszt a tisztü ügyész kinevezése ellen mert nem ő lett a tisztü ügyész, hanem azért, mert a püspök ide olyat nevezett ki, aki az ügyvédi kamarába nincs is bejegyezve.

Elnök felszólalása után itt a közgyűlés a püspök ezen eljárását helyesnek mondja ki. **Králik** indítványára vonatkozólag pedig kéri eldönteni, hogy az esküt a helyettes szükségképen ne a közgyűlés előtt, hanem a törvényszék előtt tehesse le. A közgyűlés ezt elfogadja.

Majd a **Horváth-Szlavonországi ág. ev. egyházak** helyzete került szóba, a melyet legutóbb egy törvény szabályozott. Eszerint a Horvát-Szlavon egyházak a magyar egyházhoz tartoznak, külön **horvát-szlavon** egyházmegyét képeznek s a **bányakerület alá tartozóknak** külön esperesség alatt. Kimondja azonban a közgyűlés azt is, hogy a törvény alapján a horvát-szlavon egyházmegye szorosán a magyar egyházba tartozik. **Belovszky** Gábor bácsmegyei főesperes azt indítványozza, hogy az esperesség szervezését a bácsi egyházmegye kezdje meg, tartozék az azonban a bányai kerülethez.

Fabinyi Teofil elnök indítványozza azután, hogy a közgyűlés fejjeze ki alati-valói háláját az uralkodónak és a törvényhozásának ezen törvény létrehozásáért, azonkívül a horvát bannak is szavazanak köszönetet, ki előmozdította a törvény megalkotását. Kérje a közgyűlés az egyetemet, hogy a rész etekre vonatkozólag tegye meg a szükséges intézkedéseket. A közgyűlés ez értelemben határozott.

Elnök háromnegyed egykor bezárja a gyűlést, melyet holnap 9 óraker folytatni fognak.

TÁVIRATOK

ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

Braziliából.

Rio de Janeiro, augusztus 23. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A kamara a kormánynak az ostroinállapot alatt tett minden intézkedését jóváhagyta 87 szóval 47 szó ellenében.

Szénmunkások sztrájkja.

Cardiff, augusztus 24. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Minden jel arra mutat, hogy a **szénmunkások sztrájkja** gyorsan véget ér. A bányák többsége felhatalmazta a bizottságokat, hogy vonják vissza a korábbi követeléseiket és hogy érjék be a minimummal.

Spanyolország és Amerika.

— (Az *Esti Hírlap* táviratai.) —

Madrid, augusztus 24.

A régenskirályné egy dekrétumot írt alá, melylyel a **megyei tanácsosok** választásait elrendeltetik. Az alkotmányos jogok függesztése a választási gyülekezések idejére hatályon kívül helyeztetik. — A kormány megafolja azt a hirt, hogy ismerte volna a **Cervera tengernagyhoz** intézett ama parancsot, hogy **hagyja el Santjago de Cubát**. Ezt a parancsot Kuba sziget főkormányzója adta ki.

Madrid, augusztus 24.

Tegnap minisztertanács volt. A kormány még nem kapott további hivat-

valos jelentést *Manilla* átadásáról, dacára hogy már számtalan sürgönyt küldtek Jadenes tábornoknak. Sagasta miniszterelnök kijelentette, hogy miután *Jadenes* tábornok Kuba szigetén fogva tartatik, *Rios* tábornok a Fülöp-szigetek főköormányzója. Egy havannai magántávirat szerint *Luque* tábornok éppen akkor vette a békejegyzéknyv aláírásának hírért, midőn Gibara ellen, melyet Calixto Garcia főkelővezér elfoglalt, támadást intézett.

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

A magyar újságolvasás megkedveltetésére és szélesebb körökben való terjesztésére az Esti Hírlap közönsége, tehát az egykrajzós hírlap minden vevője számára mindennap a törvény felügyelete alatt álló tárgy-

sorsjátékot

rendezünk.

Egy krajzárért az Esti Hírlap minden vevője játszik és pedig nem csupán az aznapi számokra való sorsoláson, hanem a heti sorsoláson is.

A rendes napi sorsjáték nyereseményének értéke 50 korona. A heti nyeresemények pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfőtől szombati kibocsátott lapzámok játszanak 200 korona.

Gondunk volt arra, hogy valóban pénzértéket, mindenképpen becses és — szükség esetén — azonnal pénzre tehető nyereseménytárgyakat adjunk.

Igy választottuk a rendes napi ötven koronás nyereseményekre a következőket:

1. Munkácsy öszes munkái és élete. Nagy díszkiadás, vagy
2. Szép nagy olajfestmény arany keretben vagy
3. Női aranyóra, aranyláncz-czál.

A kétszáz koronás nyereseménytárgyak:

1. A Pallas nagy Lexikona, az öszes ismeretek tára díszkötésben, vagy
2. Kétféle gyártmányu bizkikli vagy
3. Kettős fedelű férfi aranyóra, aranyláncz-czál.

E sorsolásunkra a m. kir. szabadalmi hivataltól 11,614. szám alatt kizárólagos szabadalmunk van, a m. kir. lottófelügyelőség igazgatóság pedig 769. számú rendeletével adta meg vállalkozásunknak a pénzügyi hatóság engedélyt. A sorsolás kir. közjegyző hivatalos közreműködésével történik.

A mai nap kibocsátott lappéldányokra, a mai lap homlokán olvasható számokra, a sorsolás a következő nap délelőtt tartatik Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyző Andrassy-ut 9. sz. II. emeleti rodájában s a sorsolás eredményét a húzás napján délután megjelenő számunkban közöljük.

A keddi

lappéldányainkra való sorsolás ma szerdán délelőtt ment végbe Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrassy-ut 9. sz. II. emeleti rodájában.

Az 50 koronás nyereseményre való sorsolásban résztvettek az augusztus 23-iki keddi e napi kettős kibocsátott öszes lappéldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Nyerőnek kihuzott a napi 50 koronás nyereseményre a keddi

* CE-62 *

mint azt az alábbi közjegyzői hivatalos tanusítvány igazolja:

Ügy-zám 1566/1898. Tanusítvány.

50 kr. Én dr. Weinmann Fülöp budapesti királyi közjegyző hitelesen tanusítom, hogy az Esti Hírlap sorsjátékánál mai napon délelőtt a 62 hatvankettő nyerőszám és CE sorsolástól huzatott ki.

Budapestben, egyezernyolcszázkilencvennyolcszáz augusztus huszonegyedik napján.

Weinmann Fülöp s. k. kir. közjegyző.

Felkérjük e keddi lappéldány tulajdonosait, hogy az 50 koronás, tetszése szerint választandó nyereseménytárgy átvétele végett kiadóhivatalunkban jelentkezni sziveskedjék.

AZ ESTI HIRLAP Honvéd-u. 4.

Az új lutri.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A II. osztályosorsjáték ötödik osztálya húzásának ma volt az első napja.

A sorsolást a rendes bizottság előtt reggel 9 órakor kezdték meg a Vigadó kistermében, mely hamar megtelt érdeklődő közönséggel.

A főbb nyereseményeket mindjárt kezdetben kihuzták. A 100,000 és 30,000 koronás főnyereseményeket az első 500 szám között még 10 óra előtt huzták ki, melyeket röviddel azután a 20,000 koronás főnyeresemény követt.

A mai nap húzásainak eredménye a következők:

100.000 (egyszáz ezer) koronát nyert: 94780.

30.000 (harmincz ezer) koronát nyert: 86992.

20.000 (husz ezer) koronát nyert: 97117.

5000 (öt ezer) koronát nyert 27713.

2000 (kétezer) koronát nyertek: 66354 80775.

1000 (egyezer) koronát nyertek: 5481 14974.

500 (ötszáz) koronát nyertek: 4529, 10420, 11563, 14245, 16573, 16739, 15450, 18535, 25326, 29085, 32976, 41146, 41987, 45558, 47905, 50992, 52294, 55455, 60224, 67755, 75038, 77517, 81693, 83056, 86090, 90523, 96012, 99186.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek. A húzást holnap reggel 9 órakor folytatják.

ESTI HIREK.

Rendőri hírek.

A könyvkereskedők véme. Schrotter Miklós 32-ik gyalogezredbeli közlegény különös módon szerzett magának pénzt. Karjára vett valami katonai tiszti ruhadarabot s oldalgyeget nélkül — mintha tiszti szolga lenne, temet majd az öszes fővárosi cökéző könyvkereskedésbe. Valami olcsó könyvet kért, s míg kiszolgálták az áruvadon volt értékes könyvre rátette a ruhát s távozásakor a könyvet a ruhával együtt magával vitte, s az antikváriusoknál potom áron eladta. Ezt a manipulációt hónapokon keresztül üzte, míg rajta nem érték. Ekkor könyörgésre vette a dolgot, s el is eresztették, de rá jöttek, hogy Schrotter már előbb rendszeresen üzte a lopásokat, amiért is megtették ellene a fejelentést Hoszszas keresés után a detektív reá akadnak Újpesten s őt — aki időközben szabadságra ment — letartóztatták.

Rákóczy bolondja. Meghibbant elméjű fiut vittek be az éjjel a főkaptány-sághoz. Hajómunkások találták a felső-rakodóparton a földön heverve. Oly gyanusan viselkedett, hogy attól féltek, a fiu kárt tesz magában. A főkaptánysgyal mikor megkérdezték, hova való s mit csinál a rakparton, elmondta, hogy Deésről való s csizmadiatanoncz. Tulajdonképen pedig azért jött a fővárosba, hogy Rákóczy hámvainak hazaszállítás körül segítkezzen. Ignác Pál, mert így hívják, magával hozta a gyermekes betűkkel összeróti saját külön verseit, melyek mind Rákóczy dicsőségéről s a hazafiságról regltek. Azt hitte — mint mondta, hogy ha az ország látja, hogy egy gyermek lelkesül e nagy eszméért, úgy az megvalósul. Csizmadia inas letéve szinte szokatlan intelligenciával beszélt. de gondolkodása mégis zavart volt s látszott rajta, hogy egy rögeszme befolyása alatt áll. A rendőrség a 17 éves fiut, miután pénz nélkül volt, a tolonczháza vitette, s onnan szülőihez kényszerrel levéllel utaztatja el.

Betörés. A Ferencz-körut 30. sz. a levő ékszerüzletbe az éjjel ismeretlen tettesek behatoltak, s onnan mintegy 150 forint értékű ékszeret elloptak. A rendőrség a tolvajokat keresi.

Ismeretlen öngyilkos. A Ferencz-József-hid pesti oldalánál tegnap délután egy uriasan öltözött férfi a Dunába ugrott s nyomtalanul eltűnt a hullámokban.

Eltűnt fiu. Szeregy Antal mura-szombati születésű 13 éves néma bentesis inas még június 24-én eltűnt Keszthelyről és azóta nyoma ve-zett. Azt hiszik, hogy Mura-Szombaton lakó szüleihez ment és valahol eltévedt. Most országsszerte való körözésért kérelmezték.

Törvény előtt.

Lehetett-e Tóth Kálmán a paksi postarabló? A M. nyomán megírták a ma reggeli lapok, hogy az a gyanu merült fel, hogy a paksi postahivatal kirablásában is része volt Tóth Kálmánnak. Ezzel a hírrel szemben most arról értesülünk, hogy Tóth Kálmánnak a paksi postarablásban része nem lehetett, mivel a rablás 1888-ban történt, Tóth pedig csak 1889-ben került Paksra.

Szombatesti csendélet. Gumula János tót napzármas, annak öröme, hogy megkapta a heti ézetését, egy kicsit bepáinkázott. Annnyira, hogy hazamenet már nem is tudott felmenni a lépcsőn, lefeküdt a kövezetre. Később jött haza Horváth József asztalos legény és Nithnaus Henrik könyvkötő, akik neki esetek a tótnak, jól eldögtették, Horváth a nagy püföles közben szépen kilopta Gumula 4 forint 50 krnyi kis tőkéjét. Azután elmentek mulatni. Gumula, amikor másnap főlebredt, szomorúan tapasztalta, hogy minden pénze hiányzik. A kir. törvényszék ma tárgyalta az ügyet Bakonyi Kálmán dr. elnökle mellett. Horváth Józsefet lopás vétsége miatt helyezi vád alá és három hónapi fogságra ítéli a törvényszék, amelyet a vizsgálati fogságra s már kitöltöttnek vesz. Nithnaus Henrik könyvkötő segédtét pedig a vád alól felmentette.

Eltűnt rendőrök. A miskolci kir. törvényszék büntető tanácsa Horváth József rendőrtizedest nyolcz napi fogságra és 5 forint pénzbüntetésre, Cselnek János közrendőrt tizennégy napi fogságra és 5 forint pénzbírságra, Horvay Sándor közrendőrt pedig nyolcz napi fogságra és 5 forint pénzbírságra ítélt hivatalos hatalommal való visszaélés és testi sértés vétsége miatt. A nevezett rendőrök ez év február havában Somosi János vasuti alkalmazottat minden ok nélkül letartóztattak, bekisérték a városházhoz, hol vérsere verték s minden kihallgatás nélkül szabadon bocsátották.

Külföldiek.

Az osztrák miniszterek Budapestén. Thun gróf osztrák miniszterelnök ma Kaizl dr. és Ba rureither dr. osztrák miniszterek pedig már tegnap megérkeztek a magyar fővárosba. Kisebretükben vannak Forstner von Billan Richard dr. miniszteri segédtitkár a minisztertanács elnökségében és Glavik Rudolf pénzügyminiszteri fogalmazó. Az osztrák miniszterek 11 óráig az Angol királynő szállodában maradtak, ahol szállva vannak. 11 órakor mind a kisérlet nélkül a budai várba mentek a magyar miniszterelnökhöz, ahol magyar részről Bánffy báró miniszterelnök és Lukács, Dániel és Darányi miniszterek várták őket. Kevéssel 11 óra után megkezdődött a tanácskozás. Az osztrák miniszterek a magyar miniszterelnöknel ebédelnek. Ebédután folytatják a tanácskozást.

Kitüntetések. Idasz Lajos veszprémmegyei hathalmi földbirtokos a Ferencz József-rend lovageresztjét, Fromm Miklós állami főmérnök a koronás arany érdemkeresztet, Pomboinik János missei községi bíró a koronás ezüst érdemkeresztet kapta.

Gyilkos hőség Párisban. A zivatarok futalag lehűtették ugyan Párisban a levegőt, de a hőség csakhamar ismét türehetlenné vált. Tegnap — mint nekünk Párisból sürgönyzik, — nyolcz halálozás fordult elő napszúrás következtében. Minden lap rokonszenvesen tüdőzli Cavaignac hadügyminiszter amaz

intézkedését, hogy amíg a nagy hőség tart, minden katonai gyakorlatok beszüntetendők.

A fényvillamos távirás. A Marconi-féle sodrony nélküli távirásnál a sürgönytök megóvása lehetetlen. A villamos hullámok a térség minden irányában elterjednek, úgy hogy egy fel-fogó segítségével, tetszés szerint akárhol is le lehet olvasni a sürgönyzött jeleket. A szikratávirásnak egy másik hátránya, hogy nagyon alá van vetve az időjárás befolyásának. Például ködös, vagy esős időben lehetetlen nagyobb távolságban átvinni a jeleket. Eppen így, a levegőben — különösen zivatarok — összegyülemelő légmérsékleti villamosság is zavarólag hat. Lehetetlen a távirás akkor is, ha azon a téren egy másik készüléket állítottak föl, amely szintén villamos hullámokat sugároz ki; ilyenkor a két hullám összevegyül, úgy hogy akárki megakadályozhatja a távirást. Ebből kitűnik, hogy a Marconi-féle távirásnak hadjárat idején nem nagy hasznát lehetne venni. Zickler brünni tanár egy fényvillamos távirást talált fel, amely által a Marconi-féle távirás fogyatékosait, majdnem teljesen ellehet kerülni. Ennél is drót nélkül történik a jelátvitel a levegőn át. A két távirás leglényegesebb különbsége, hogy Marconi szikrahullámokat, Zickler pedig fényhullámokat használ fel. A fényhullámok felhasználása éppen nem új dolog. A hadihajók fényvetőt is felhasználnak a villanyfénytáviráshoz. Ez abból áll, hogy a világító fényvető elé ernyőt alkalmaznak és ennek hosszabb vagy rövidebb ideig tartó eltávolítása által képződő fényvillámokat használnak fel a jelek átvitelére. Ez sem olya meg a sürgönytök, csak a jelek kulcsát kell meg találni. Zickler találmánya abból áll, hogy látható fényvillámok helyett áthatatlanokat alkalmaz. E ő villamos iv-fényt a fényugarak gyűjtéséhez. Kivarczlenését és egy jó reflektort használ. A sürgönyök felfogására a másik állomáson szikratelep szolgál. A sürgönyzött jeleket a szikrak hosszabb rövidebb tartamából olvaszák ki, de lehet csengőkészüléket, M ra féle író-készüléket alkalmazni, -öt fényképezés által is meglehet rögzíteni a jeleket. A Zickler féle távirásnál a hivatalos belevatkozás a lehetetlenségek közé tartozik és állítólag az időjárásnak sincs rá befo yása.

Mikor a mama hiu. X. ur és Y. ur nagyon jó barátok és egymásnak szomszédai a zugligetben, ahol a nyár forró hónapjait töltik. A gyermekeik együtt játszadoznak és ahogy X. ur ezt a szép családias jelenetet elnézi, azt kérdezi Y. urtól:

— Mondja csak szomszéd, hány éves a legidősebb leánya?

— Tizennégy . . . de kérem ne mondja meg az anyjának . . . nagyon hiu asz szony!

A steyri fegyvergyár panamája. Több ízben foglalkoztak a lapok azzal a nagyszabású válsággal, amelybe a steyri fegyvergyár belekerült. A panamás korszakot az nyitotta meg, amikor Hochhauser dr. az új igazgató 3 millióról 4 200,000 forintra emelte fel az alap-tőkét. Ezután úgy látszott, hogy meg-elénkült az üzlet, de ez csak látszólagos fellendülés volt, mert tényleg az igazgatóság a legerőszakosabb módon, durra borura köölt szerződéseket, csak hogy más gyártól elkaphodja az üzleteket még ha ennek kedvéért potom áron kellett is szállításokat eszközölnie. Az üzlet tehát éppen nem virágzott és csak a hamisan készített mérlegek, az ingatlanok túbecsülvése révén lehetett a 12 forintos, nagy osz a ékot kifizetni. A steyri fegyvergyár ügye most s enzácziós fordulatot vett. Mint a Magyar Hírlapnak Bécsből jelentik az államügyesszég hivatalból bünygyi vizsgálatot rendelt el a steyri fegyvergyár ügyben. Az ügyészég az előnyomozás al a bécsi rendőrséget hízta meg.

Két régi iskolatárs. Egy debreczeni lapból vesszük át a következő sorokat:

